

منصور مظفری
مدیر مسئول

مختصری در خصوص اعاده دادرسی کیفری

از جمله موضوعاتی که در قانون آئین دادرسی کیفری از اهمیت خاصی برخوردار است. اعتراض به احکام کیفری به طور فوق العاده است.

اعاده دادرسی کیفری یکی از طرق فوق العاده اعتراض از احکام کیفری است که روند رسیدگی مجدد توسط قضات باتجربه صورت گیرد. تارفع کننده هرگونه ابهام باشد. رسیدگی مجدد از طریق قانونی از تدابیر ارزنده قانونی است که تأمین کننده حقوق اشخاص و مصالح دستگاه قضائی به شمار می رود. حال چرا اشخاص بسیاری که رأی بر علیه آنها صادر شده نمی توانند علت محکومیت خود را بپذیرند و بدنبال اعاده دادرسی هستند را به عهده کارشناسان می سپاریم.

اعاده دادرسی نسبت به احکام اعاده دادرسی مختص احکام است و اعاده دادرسی نسبت به قرارها هرچند نهایی هم شده باشند، پذیرفته نمی شود. (درحال حاضر بسیاری از آراء بصورت قرار صادر می شود و قرارهای نهایی بعضا نتایجی همانند احکام دارند که شایسته است در این خصوص از سوی قانونگذار تدبیر صورت گیرد)

دیگر اینکه اعاده دادرسی نسبت به احکام محکومیت پذیرفته می شود (خواه حکم برائت درست صادر شده باشد یا خیر). نکته: صدور حکم برائت به واسطه فقدان دلیل با صدور قرار منع پیگرد به واسطه فقدان ادله اثباتی متفاوت است. در صورتی که قرار منع تعقیب به لحاظ فقدان دلایل و یا کافی نبودن آن صادر شود. اعتبار مطلق امر مختومه را ندارد و در صورت بدست آوردن دلایل جدید می توان متهم را تحت تعقیب قرار داد.

ماده ۴۷۴ قانون آئین دادرسی کیفری مقرر می دارد: «درخواست اعاده دادرسی در مورد احکام محکومیت قطعی دادگاهها اعم از آنکه حکم مذکور به اجراء گذاشته شده یا نشده باشد در موارد زیر پذیرفته می شود:

الف- کسی به اتهام قتل شخصی محکوم شود و سپس زنده بودن وی محرز گردد. ب- چند نفر به اتهام ارتکاب جرمی محکوم شوند و ارتکاب آن جرم به گونه ای باشد که نتوان بیش از یک مرتکب برای آن قائل شد.

پ - شخصی به علت انتساب جرمی محکوم شود و فرد دیگری نیز به موجب حکمی از مرجع قضائی به علت انتساب همان جرم محکوم شده باشد، به طوری که از تعارض و تضاد مفاد دو حکم، بی گناهی یکی از آنان احراز گردد.

ت- درباره شخصی به اتهام واحد، احکام متفاوتی صادر شود.

ث- در دادگاه صالح ثابت شود که اسناد جعلی یا شهادت خلاف واقع گواهان، مبنای حکم بوده است.

ادامه صفحه ۲

* وکیل پایه یک دادگستری و مشاور حقوقی پژوهشگر دکتری حقوق جزا و جرم شناسی دارای گواهی وکالت تخصصی (جرائم اقتصادی)

آفتاب حقوقی

سه شنبه ۲۶ فروردین ماه ۱۴۰۴ سال دوم ● شماره ۹۶ قیمت: ۵/۰۰۰ تومان

تشدید جنگ های تجاری گازی

فرشید فرحناکیان:
دکترای حقوق نفت و گاز

جهانی قرار داد. همچنین، رشد صنعت شیل موجب رونق مشاغل در مناطق نفت خیز مانند تگزاس و داکوتای شمالی شده و اقتصاد محلی این مناطق را متحول کرد.

انقلاب شیل چالش هایی نیز به همراه داشته است. عملیات شکست هیدرولیکی به دلیل مصرف بالای آب و خطر آلودگی منابع آب زیرزمینی، نگرانی های زیست محیطی ایجاد کرده است. این فرآیند همچنین باعث انتشار گازهای گلخانه ای و لرزه های زمین ساختی در برخی مناطق شده است. از سوی دیگر، فشارهای اجتماعی ناشی از توسعه میادین شیل در مناطق روستایی آمریکا نیز اعتراضات محلی را برانگیخته است. صادرات LNG یکی از

دستاوردهای کلیدی انقلاب شیل بوده است. با تبدیل ایالات متحده به یکی از بزرگ ترین صادرکنندگان LNG در جهان، این کشور توانسته روابط تجاری خود را با کشورهای آسیایی و اروپایی گسترش دهد. این تحولات، موقعیت آمریکا را به عنوان یک تأمین کننده کلیدی انرژی در بازار جهانی تقویت کرده و در عین حال، بازارهای جهانی گاز را دگرگون کرده است.

آینده انقلاب شیل به چند عامل وابسته است. پیشرفت های فناوری، مانند بهبود بهره وری انرژی و کاهش هزینه های تولید، فرصت های جدیدی برای رشد این صنعت فراهم کرده اند. با این حال، فشارهای زیست محیطی و قوانین سخت گیرانه تر ممکن است رشد این صنعت را محدود کنند. با توجه به این مسائل، آینده انقلاب شیل همچنان وابسته به تعادل میان توسعه اقتصادی و رعایت معیارهای محیط زیستی خواهد بود. در مجموع، انقلاب شیل نه تنها به عنوان یک تحول اقتصادی و ژئوپلیتیک مهم در تاریخ ایالات متحده شناخته می شود، بلکه نقش آن در سطح جهانی نیز قابل توجه است. این انقلاب، هم زمان با چالش هایی که برای محیط زیست و جوامع محلی به همراه دارد، راه را برای تحولی گسترده در صنعت انرژی و سیاست های جهانی هموار کرده است.

از دیدگاه ژئوپلیتیک، انقلاب شیل باعث افزایش استقلال انرژی ایالات متحده شد. پیش از این، آمریکا برای تأمین نفت خود به کشورهای خاورمیانه وابسته بود، اما با افزایش تولید داخلی، نفوذ سازمان های صادرکننده نفت مانند اوپک کاهش یافت. این تغییرات به آمریکا این امکان را داد که در سیاست های خارجی خود مانند تحریم های اقتصادی علیه

کشورهای تولیدکننده نفت، همچنان با اطمینان عمل کند. افزون بر این، صادرات گاز طبیعی مایع به کشورهای اروپا و آسیا به آمریکا این توانایی را داد که نقش مهمی در تأمین انرژی جهانی ایفا کند و وابستگی کشورهای اروپایی به گاز روسیه را کاهش دهد. فروش گاز طبیعی آمریکا در سال گذشته چهار برابر میزان فروش آن در سال ۲۰۱۵ بود. این افزایش عمدتاً از صادرات محموله های گاز مایع ناشی می شود. از آنجاکه گاز مایع برای انتقال به خطوط لوله نیاز ندارد می توان آن را در سرتاسر جهان به فروش رساند. آقای ترامپ هم وعده داده است که محدودیت های اعمال شده از سوی رئیس جمهور جو بایدن در تأیید تأسیسات جدید صادرات گاز مایع را بردارد. همچنین، آقای ترامپ اعمال تعرفه های گسترده برای تمام واردات را آغاز کرده است.

ادامه صفحه ۶

شاید حتی سرسخت ترین طرفداران تجارت آزاد هم چنین سناریویی را پیش بینی نکنند؛ اما با احتمال زیاد در زمان بازگشت دوباره ترامپ به قدرت، تشدید جنگ های تجاری گازی اهمیت زیادی پیدا خواهد کرد. شاید اختلاف نظرهای پیرامون آن اتحاد محکم بین صنعت انرژی و دولت ترامپ رافروپا باشد.

عبارت «جنگ تجاری گازی» به رقابت ها و تنش هایی اشاره دارد که میان کشورها بر سر منابع گاز طبیعی، صادرات، قیمت گذاری، مسیرهای انتقال و بازارهای مصرف به وجود می آید. این نوع جنگ می تواند هم اقتصادی باشد و هم ابعاد ژئوپلیتیکی داشته باشد. برخی از مهم ترین نمونه ها

و عوامل در جنگ تجاری گازی عبارتند از: (۱) رقابت بر سر بازار اروپا: روسیه، قطر، آمریکا و کشورهای دیگر سعی دارند بازار اروپا را برای صادرات گاز طبیعی مایع شده در اختیار بگیرند. جنگ اوکراین این رقابت را تشدید کرد و باعث شد اروپا به دنبال جایگزینی برای گاز روسیه بگردد. (۲) خطوط لوله استراتژیک: پروژه هایی مانند نورد استریم، ترک استریم، تاپ (TAP) و خط لوله گاز ایران-پاکستان-هند، نه فقط اقتصادی بلکه ابزارهای قدرت سیاسی هستند. (۳) تحریم ها و سیاست ها: تحریم های آمریکا علیه صادرات انرژی ایران و روسیه و در مقابل تلاش این کشورها برای دور زدن تحریم ها، بخشی از جنگ تجاری گازی است. (۴) رقابت آمریکا و قطر با روسیه: ایالات متحده و قطر با صادرات گاز طبیعی مایع شده به دنبال کاهش وابستگی کشورهای دیگر به گاز خط لوله روسیه هستند.

در حال حاضر آمریکا یک ابرقدرت صادرکننده گاز است. پیشرفتی که بازار جهانی انرژی را به طور کامل دگرگون کرد. انقلاب شیل در دهه های اخیر تحولی اساسی در صنعت انرژی جهانی به وجود آورده است. این تغییرات عمدتاً به واسطه فناوری های نوینی مانند شکست هیدرولیکی و حفاری افقی در استخراج منابع هیدروکربنی از لایه های شیل بوده اند که به ایالات متحده این امکان را دادند که به بزرگ ترین تولیدکننده نفت و گاز در جهان بدل شود. این انقلاب نه تنها بازارهای انرژی را متحول کرده، بلکه تأثیرات ژئوپلیتیک،

اقتصادی و اجتماعی گسترده ای نیز به همراه داشته است. انقلاب شیل با استفاده از تکنیک شکست هیدرولیکی آغاز شد. این تکنیک که در آن آب، ماسه و مواد شیمیایی به سنگ های زیرزمینی تزریق می شود تا گاز آزاد شود، در دهه ۱۹۸۰ جرج پی. میچل توسعه داد. این فرآیند پس از موفقیت در تگزاس، به سرعت گسترش یافت. با افزودن فناوری حفاری افقی، استخراج منابع انرژی از لایه های شیل به ویژه در میادین نفتی عظیم مانند میدان پرمن در تگزاس، امکان پذیر

شد. این توسعه فناوری در اواخر دهه ۲۰۰۰، تولید نفت از لایه های شیل را به یکی از ارکان اصلی تأمین انرژی ایالات متحده تبدیل کرد. یکی از مهم ترین آثار اقتصادی انقلاب شیل، کاهش وابستگی ایالات متحده به واردات انرژی بود. با افزایش تولید داخلی نفت و گاز، تراز تجاری آمریکا بهبود یافت و هزینه های انرژی برای صنایع کاهش پیدا کرد. این امر به رشد اقتصادی و ایجاد میلیون ها شغل انجامید. برای نمونه، کاهش هزینه های گاز طبیعی، سرمایه گذاری های جدید در صنایع تولیدی را تشویق کرد و آمریکا را در موقعیت رقابتی در بازار

سرکار خانم دکتر زهرا داور

با نهایت تاسف و تأثر در گذشت همسر گرامی تان را تسلیت عرض نموده از خداوند منان برای آن مرحوم علو درجات

و برای سرکار عالی و سایر بستگان طول عمر با عزت مسئلت می نمایم.

منصور مظفری

ضابطان دادگستری موظفند شکایت کتبی یا شفاهی را همه وقت قبول نمایند. شکایت شفاهی در صورتجلس قید و به امضای شاکی می‌رسد، اگر شاکی نتواند امضاء کند یا سواد نداشته باشد، مراتب در صورتجلس قید و انطباق شکایت شفاهی با مندرجات صورتجلس تصدیق می‌شود. ضابطان دادگستری مکلفند پس از دریافت شکایت، به شاکی رسید تحویل دهند و به فوریت پرونده را نزد دادستان ارسال کنند.

منصور مظفری*
مدیرمستول

ادامه از صفحه اول:

ج- پس از صدور حکم قطعی، واقعه جدیدی حادث و یا ظاهر یا ادله جدیدی ارائه شود که موجب اثبات بی گناهی محکوم علیه یا عدم تقصیر وی باشد.

چ- عمل ارتكابی جرم نباشد و یا مجازات مورد حکم بیش از مجازات مقرر قانونی باشد.

حکم قطعی چیست؟

معمولا احکام قطعی به حکمی گفته می‌شود که امکان تغییر در مفاد آن وجود نداشته باشد و لازم‌الاجرا هم باشد برای تشخیص حکم قطعی با غیرقطعی کافی است بدانیم آیا از طریق عادی مانند واخواهی و تجدیدنظر می‌شود از آن حکم شکایت کرد یا خیر؟ اگر از طریق عادی امکان شکایت از حکم وجود داشته باشد آن رای غیرقطعی است و احکام کیفری زمانی قطعی است که جزء از طریق اعاده دادرسی قابل شکایت نباشد.

ماده ۴۲۷ قانون آئین دادرسی کیفری: «آرای دادگاه‌های کیفری جز در موارد زیر که قطعی محسوب می‌شود، حسب مورد در دادگاه تجدیدنظر استان همان حوزه قضائی قابل تجدیدنظر و یا در دیوان عالی کشور قابل فرجام است:

الف- جرائم تعزیری درجه هشت باشد.
ب- جرائم مستلزم پرداخت دیه یا ارش، در صورتی که میزان یا جمع آنها کمتر از یک دهم دیه کامل باشد.»

ماده ۴۲۸ قانون آیین دادرسی کیفری: «آرای صادره درباره جرائمی که مجازات قانونی آنها سلب حیات، قطع عضو، حبس ابد و یا تعزیر درجه سه و بالاتر است و جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی که میزان دیه آنها نصف دیه کامل یا بیش از آن است و آرای صادره درباره جرائم سیاسی و مطبوعاتی، قابل فرجام خواهی در دیوان عالی کشور است.»

اعاده دادرسی

اعاده دادرسی یکی از طرق فوق‌العاده شکایت از احکام نزد دیوان عالی کشور است. در اعاده دادرسی محکوم علیه با ارائه دلایلی که در زمان صدور حکم مخفی بوده یا جرم با مجازات تناسب نداشته باشد و یا اینکه قاضی اشتباه کرده باشد. یا قانون جدید مجازات را کاهش داده باشد. رسیدگی مجدد را درخواست می‌کند دیوان عالی کشور دستور رسیدگی مجدد صادر و در دادگاه هم عرض دادگاه صادرکننده حکم قطعی رسیدگی صورت می‌گیرد. (البته در قانون آئین دادرسی کیفری تعریفی از اعاده دادرسی ارائه نشده است و فقط تجویز اعاده دادرسی و نحوه رسیدگی بیان شده است).

ویژگی‌های اعاده دادرسی کیفری

همان‌طور که گفته شد اعاده دادرسی یکی از طرق فوق‌العاده اعتراض به احکام قطعیت یافته است. اعاده دادرسی دارای ویژگی‌هایی است که مختصر به برخی از این ویژگی‌ها اشاره می‌کنیم:

۱- عدم مقید به مهلت: برخلاف اعاده دادرسی در امور مدنی که مهلت ۲۰ روزه دارد اعاده دادرسی در امور کیفری مقید به مهلت نمی‌باشد. محکوم علیه در هر زمان حتی بعد از اجرای حکم با حدوث و یا به کشف واقعه‌ای برای بی‌گناهی خود دست یافت می‌تواند از طریق اعاده دادرسی به حکم صادره اعتراض نماید.

۲- پذیرش درخواست اعاده دادرسی قبل و بعد از اجرای حکم: همان‌طور که در بند یک آوردیم ارائه درخواست اعاده

مختصری در خصوص اعاده دادرسی کیفری

نفر قابل ارتکاب است ولی اوضاع و احوال و قرائن به نحوی است که نمی‌توان بیش از یک نفر در این جرم دخیل باشد. پ- شخصی به علت انتساب جرمی محکوم شود و فرد دیگری نیز به موجب حکمی از مرجع قضائی به علت انتساب همان جرم محکوم شده باشد، به طوری که از تعارض و تضاد مفاد دو حکم، بی گناهی یکی از آنان احراز گردد.

در توضیح مختصر این بند از ماده ۴۷۴ قانون آئین دادرسی کیفری باید گفت: باید محکومیت دو نفر مذکور به موجب احکام مختلف باشد و اگر اشخاص مزبور به موجب حکم واحدی محکوم شده باشند مشمول نخواهند شد و دوم اینکه احکام صادره با هم تناقض و متضاد باشند بطوری که صحت یکی موجب بطلان دیگری شود و دیگر اینکه تضاد بین دو حکم باشد اگر یکی حکم و دیگری قرار باشد از موجبات اعاده دادرسی نخواهد بود.

نکته: اگر یکی از پرونده‌ها منتهی به صدور حکم باشد و دیگری درحال رسیدگی دادگاه رسیدگی کننده باید حکم صادره را مطالبه و با توجه به آن رأی بدهد. بلکه باید هر دو حکم قطعیت یافته باشد و لازم نیست محکومیت هر دو حکم یکسان باشد و لازم نیست اعاده دادرسی از هر دو حکم باشد بلکه یکی از احکام می‌تواند مستندا اعاده دادرسی واقع گردد. ت- درباره شخصی به اتهام واحد، احکام متفاوتی صادر شود. ث- در دادگاه صالح ثابت شود که اسناد جعلی یا شهادت خلاف واقع گواهان، مبنای حکم بوده است.

این بند دو موضوع را بیان کرده است:

۱- جعلی بودن اسناد ارائه شده به دادگاه

۲- خلاف واقع بودن شهادت گواهان

برای تحقق اعاده دادرسی مطابق این بند با شرایطی وجود داشته باشد. ابتدا اینکه حکم دادگاه به استناد سند صادر شده باشد اعم از اینکه سند عادی است یا رسمی و سند مجعول باید مستند حکم مورد درخواست اعاده دادرسی بوده باشد و اینکه جعلیت سند مستند حکم دادگاه در مرجع قضائی ثابت شده باشد. به صرف اعاده پذیرفته شده نخواهد بود و حکم نهایی مجعولیت باید پیوست درخواست اعاده دادرسی گردد. دیوان عالی کشور رسیدگی شکلی به پرونده دارد و وظیفه رسیدگی ماهوی در خصوص ادعاهای مطرح شده را ندارد.

همچنین در خصوص خلاف واقع بودن شهادت دروغ، در این خصوص نیز باید گفت برای اینکه کذب شهادت شهود مشمول اعاده دادرسی قرار گیرد باید حکم بر مبنای شهادت کذب صادر شده باشد. دوم به صرف ادعای محکوم علیه مبنی بر کذب بودن شهادت شهود کافی نیست بلکه باید در مرجع صالح قضائی به موجب حکم قطعی ثابت گردد.

ج- پس از صدور حکم قطعی، واقعه جدیدی حادث و یا ظاهر یا ادله جدیدی ارائه شود که موجب اثبات بی گناهی محکوم علیه یا عدم تقصیر وی باشد.

این بند نیز یکی از موارد اعاده دادرسی کیفری است مثلا در قتل عمدی شهود جدیدی معرفی شوند که شهادت دهند محکوم علیه در زمان وقوع قتل در محل دیگری غیر محل وقوع جرم حضور داشته است.

یا اینکه پزشکی قانونی نظر دهد «دی.ان.ای» بدست آورده یا «دی.ان.ای» محکوم علیه متفاوت است.

عمل ارتكابی جرم نباشد و یا مجازات مورد حکم بیش از مجازات مقرر قانونی باشد.

توصیه می‌شود در خصوص ارائه درخواست اعاده دادرسی با وکیل یا مشاور حقوقی مشورت داشته باشید تا اطاله وقت جلوگیری شود.

دادرسی مقید به زمان نبوده و درصدد ماده ۴۷۴ قانون آئین دادرسی کیفری آمده است: اعاده دادرسی از احکام قطعیت یافته دادگاه‌ها اعم از اینکه حکم صادره به مرحله اجرا گذاشته است یا نشده است و اگر حکم به مرحله اجرا گذاشته نشده باشد به محض پذیرش احتمال اینکه حکمی مغایر با حکم قطعیت یافته صادر گردد وجود دارد و به حکم عقل تا حصول نتیجه اجراء متوقف می‌شود.

علت پذیرش اعاده بعد از اجرای حکم چیست؟

الف- اعاده حیثیت: ممکن است بعد از اجرای حکم و به دست آوردن ادله کافی جهت اثبات بی‌گناهی محکوم علیه در قید حیات باشد با اعاده دادرسی با اثبات بی‌گناهی نگرش جامعه را به خود تغییر می‌دهد و ممکن است محکوم علیه در قید حیات نباشند ورثه با هدف اعاده حیثیت تقاضای اعاده دادرسی می‌نمایند.

ب: جلوگیری از آثار و تبعات حکم: برخی از احکام کیفری دارای تبعات است. مانند ممنوعیت از اشتغال به برخی از مشاغل، آثار سوء پیشینه کیفری برای مدت معین که با اعاده دادرسی محکوم علیه از این محدودیت‌ها و ممنوعیت قانونی رهایی پیدا می‌کند.

برای مثال: به فرض اینکه در قتل عمدی قاتل شخصی مورث شناخته شود از موانع ارث است با اعاده دادرسی و رسیدگی مجدد امکان بهره‌مند شدن از ترکه مقتول فراهم می‌شود.

۳- عدول از کلیه تصمیمات و رسیدگی مجدد: با پذیرش اعاده دادرسی از سوی دیوان عالی کشور به عنوان بالاترین مرجع قضائی و احراز یکی از جهات اعاده دادرسی، دادگاه رسیدگی کننده با عدول از کلیه تصمیم‌های گرفته شده مجددا رسیدگی می‌نماید. وضعیت طرفین دعوی به حالت قبل از صدور حکم برمی‌گردد و انگار هیچ حکمی صادر نشده است و حکم جدیدی صادر خواهد شد.

۴- اثر تعلیقی حکم با پذیرش اعاده دادرسی: به محض پذیرش درخواست اعاده دادرسی از سوی دیوان عالی کشور اجرای حکم تا صدور رأی جدید متوقف می‌شود. دادگاه رسیدگی کننده می‌تواند برای جلوگیری از مخفی و یا فرار متهم قرار تامین مناسب صادر نماید.

۵- برائت درخواست کننده اعاده دادرسی یا تقلیل مجازات: تجویز اعاده دادرسی معمولا در جهت رعایت غبطه و مصلحت محکوم علیه است و دادگاه رسیدگی کننده مجوز داده تا اشتباهاتی که در حکم قبلی به ضرر محکوم علیه بوده را مرتفع سازد.

توضیح مختصر در خصوص جهات اعاده دادرسی:

جهات اعاده دادرسی در ماده ۴۷۴ قانون آئین دادرسی کیفری آورده شده است. صرف اعدای وجود یکی از موارد اعاده دادرسی، دیوان عالی کشور را مکلف نمی‌کند که درخواست اعاده دادرسی را بپذیرد بلکه باید جهت ادعائی را احراز نماید. الف- کسی به اتهام قتل شخصی محکوم شود و سپس زنده بودن وی محرز گردد:

باید زنده بودن شخص در زمان فرض وقوع قتل یا زنده بودن مقتول ثابت شود. حال باید به چند نکته در خصوص بند الف ماده ۴۷۴ در نظر گرفت.

حکم قطعی می‌بایست بر قاتل بودن شخص صادر شود.

بعد از صدور حکم قطعی معلوم شود. قتلی واقع نشده و مقتول زنده است یا در تاریخ وقوع قتل که مورد حکم قرار گرفته مقتول زنده بوده است حال اگرچه در زمان درخواست اعاده دادرسی شخص زنده نباشد. اعاده دادرسی بر شرکاء و معاونان هم سرایت می‌کند و آنها نیز مشمول حکم اعاده دادرسی قرار می‌گیرند.

ب- چند نفر به اتهام ارتکاب جرمی محکوم شوند و ارتکاب آن جرم به گونه ای باشد که نتوان بیش از یک مرتکب برای آن قائل شد. ماهیت جرم ذاتا طوری است که انجام آن با بیش از یک نفر قابل تصور نیست یا اینکه جرم ماهیتا با بیش از یک

هرگاه قرائن و امارات مربوط به وقوع جرم مورد تردید است یا اطلاعات ضابطان دادگستری از منابع موثق نیست، آنان باید پیش از اطلاع به دادستان، بدون داشتن حق تفتیش و بازرسی یا احضار و جلب اشخاص، تحقیقات لازم را به عمل آورند و نتیجه آن را به دادستان گزارش دهند. دادستان با توجه به این گزارش، دستور تکمیل تحقیقات را صادر و یا تصمیم قضائی مناسب را اتخاذ می کند.

نکته حقوقی

دادخواست ابطال اجرائیه چک به تنهایی قابل استماع نیست

بعد از لازم الاجرا شدن ماده ۲۳ اصلاحی قانون صدور چک و صدور اجرائیه از ناحیه شعب مختلف محاکم حقوقی، صادرکنندگان چک برخلاف نص صریح قانون مذکور اقدام به طرح دعوی ابطال اجرائیه می نمایند. در حالی که این موضوع اساساً عنوان دعوی بر آن صدق نمی کند و از مفاد ماده مذکور هم امکان طرح دعوی ابطال اجرائیه استنباط نمی شود و خواسته صادر کنندگان چک به عنوان خواهان ها معطوف به اجرائیه نیست بلکه ناظر به عدم انطباق چک با شرایط ماده ۲۳ یا هرگونه ادعای ماهوی دیگر می باشد لذا؛
اولاً: ابطال دستور یک قاضی دادگاه از ناحیه شعبه هم عرض یا شعبه کیفری جز در موارد منصوص و چاهتی ندارد.
ثانیاً: نظر به اینکه به موجب ماده ۲۳ قانون موصوف دعاوی که توسط صادرکننده چک می بایست مطرح شود عبارتند از:

۱. اثبات مشروط بودن چک
 ۲. اثبات تضمینی بودن چک
 ۳. تحصیل از طریق کلاهبرداری یا خیانت در امانت یا دیگر.
- جرائم ... و یا در صورت پرداخت وجه چک، دعوی استرداد لاشه چک و یا اثبات پرداخت بخشی از وجه چک می باشد. و پس از اثبات هر یک دعاوی مذکور به موجب حکم قطعی و ارائه آن به دادگاه صادر کننده اجرائیه. دادگاه اخیر طی یک دستور اداری در اجرای ماده ۱۱ قانون اجرای احکام دستور ابطال اجرائیه را صادر می کند.

تأکید رئیس دیوان عدالت اداری بر پرداخت حقوق معوقه؛

پاسداشت حاکمیت قانون و حقوق شهروندی

نامه قاطع رئیس دیوان عدالت به وزیر بهداشت؛ پایان ارجاع بی مورد شکایات به دیوان

داستان یک نامه از قضا زدایی تا پاسداشت حاکمیت قانون

حسن راستی
پژوهشگر
دکتری حقوق عمومی

حقوق شهروندان بدون مراجعه به دیوان عدالت اداری پیش بینی شود تا ضمن پاسداشت حاکمیت قانون شاهد کاهش ورودی پرونده ها به دیوان عدالت اداری باشیم.

چرا این اقدام تحسین آمیز است؟

رویکرد پیشگیرانه رئیس دیوان عدالت اداری، نه تنها از مشقت مراجعان و تراکم پرونده ها در سیستم قضایی می کاهد، بلکه الگویی صحیح برای مدیریت اختلافات اداری محسوب می شود. پیشگیری از شکل گیری پرونده های متعدد با رفع به موقع مشکلات، نشان دهنده نگاه راهبردی به کاهش بار کاری دستگاه های قضایی است.

این رویکرد، علاوه بر تسهیل دسترسی شهروندان به حقوق قانونی، از تحمیل هزینه های مضاعف به مردم و دولت جلوگیری می کند. همچنین می توان این اقدام را گامی بلند در راستای سیاست قضا دایی است که در سند تحول و تعالی قوه قضائیه که نقشه راه این دستگاه آمده، قلمداد کرد.

در پایان باید گفت اقدام رئیس دیوان عدالت اداری را می توان نمادی از مسئولیت پذیری نهادهای نظارتی دانست که با مداخله به موقع، از تبدیل یک مشکل اداری به بحرانی قضایی-اجتماعی جلوگیری می کند. چنین رویه هایی نه تنها مشروعیت سیستم اداری را تقویت می کند، بلکه الگویی برای سایر دستگاه ها است تا با اولویت دهی به حل اختلافات در مراحل اولیه، از ایجاد زنجیره ای از مشکلات پیچیده جلوگیری کنند.

در اقدامی، رئیس دیوان عدالت اداری با ارسال نامه ای رسمی به وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، خواستار پرداخت فوری حقوق معوقه کارمندان این وزارتخانه شد. رئیس دیوان در این نامه بر ضرورت جلوگیری از ارجاع شکایات به دیوان تأکید کرد.

در این نامه اشاره شده که مطابق تبصره ۴ ماده ۱۶ قانون دیوان عدالت اداری در مواردی که اشخاص ذینفع تقاضای انجام امر اداری یا خودداری از انجام آن را از دستگاه های اجرایی دارند، ابتدا باید تقاضای خود را به دستگاه مربوطه ارائه دهند و آن دستگاه مکلف است ضمن ثبت درخواست و

ارائه رسید حداکثر ظرف سه ماه به صورت کتبی پاسخ خود را به ذینفع ابلاغ کند، اما با توجه به رصد و پایش صورت گرفته در خصوص پرونده های دیوان نشان می دهد علیرغم اینکه مجموعه وزارتخانه بهداشت بر قوانین و مقررات حاکم اشراف کامل دارد از اجابت خواسته قانونی اشخاص خودداری کرده و سعی بر این دارند که اشخاص را به سمت دیوان عدالت اداری سوق دهند.

پاسداری از حاکمیت قانون

رئیس دیوان عدالت اداری در این نامه همچنین بدین موضوع اشاره دارد جهت جلوگیری از هدر رفت بیت المال و ممانعت از تحمیل هزینه های مضاعف به شهروندان ضرورت رعایت قانون و پاسخگویی شفاف و اقناع سازی جامعه هدف به نحو مستند و مستدل صورت گیرد و حتی الامکان تمهیدات لازم برای استیفای

جای خالی پرورش در سیستم آموزش و ...

آزاده چقاقاسمی - کارشناس حقوق

تقویت هوش هیجانی و آموزشهای مهارت های کلامی، بنای ارتباطی درستی را ایجاد خواهد نمود، آموزش مهارت هایی مثل شناخت اضطراب و استرس و روش های کاهش آن و کنترل خشم، همگی سوپاپ های اطمینانی هستند که سلامت روان دانش آموز را در سالهای بزرگسالی تضمین خواهند نمود، بنابراین لازم است که در مدارس جدای از آموزش، کودکانی را پروراند که در زندگی واقعی تاب آوری کافی و توان تصمیم گیری درست در لحظه را داشته باشند.

حال اینکه چگونه می توان این مهارت ها را در سیستم آموزشی گنجاند، جای بحث فراوان دارد اما به یقین می توان گفت که برای اجرایی شدن این مسئله، نیازمند تدوین درسی مستقل با عنوان (مهارت های رفتاری و اجتماعی) در برنامه ی درسی مدارس و تشکیل کارگاه ها و فعالیت های گروهی و تمرین عملی این مهارت ها، با استفاده از متخصصان با تجربه در این زمینه خواهد بود.

سخن آخر: پرورش انسان رسالتی بزرگ است که نیازمند توجهی ویژه به تمامی ابعاد وجودی انسان می باشد، اگر خواهان جامعه ای سالم و کشوری پیشرفته، با افرادی مسئول، دلسوز و آگاه هستیم، باید از پرورش کودکان و دانش آموزان شروع کنیم، باشد که گامی در تکامل اجرای اصل سی ام قانون اساسی برداشته باشیم.

واژه ی پروراندن در فرهنگ لغت فارسی به معنای رشد دادن، به کمال رساندن یا تقویت کردن است، این واژه معمولاً برای اشاره به فرآیند رشد و تکامل انسان، گیاه یا هر موجود و مفهومی که نیاز به تقویت دارد استفاده می شود، اما چرا به ندرت این موارد در سیستم آموزشی مجری است؟ چرا در جامعه ی امروز که دانش آموز هر لحظه با چالش تازه ای روبرو شده و در عالم سردرگمی به دنبال حل کردن هزاران چرایی است، هیچ اندوخته ای برای روزهای گم گشتگی و هیچ چراغ راهی برای تاریکی های مسیر پرپیچ و خم کودکی تا بزرگسالی، در اختیار او ننهاده ایم؟

پرورش انسان فراتر از آموزش آکادمیک است، این فرآیند ژرف شامل رشد ذهنی، عاطفی و اجتماعی است که بواسطه ی آن، فرد می تواند درک درستی از خود و جامعه و هستی داشته باشد. با توجه به این مهم پرسش های بسیاری در ذهن شکل می گیرد! در دنیای امروز که توانایی مدیریت رفتارها، احساسات و ارتباط های انسانی بسیار حائز اهمیت است، چرا در مدارس کشور تنها به آموزش دروس تئوریک آن هم با روندی کلیشه ای پرداخته می شود؟ چرا هیچ دانش آموزی برای حل مشکلات و بحران های جامعه ی واقعی امروزه پرورانه نمی شود؟

این در حالیست که اگر فردی توانایی شناسایی و مدیریت احساسات خود و دیگران را داشته باشد در تعاملات اجتماعی و محیط های کاری موفق تر عمل خواهد کرد، ضمن اینکه با

اصل ۳۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی: دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ی ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سرحد خود کفایی کشور به طور رایگان گسترش دهد.

با نگاهی به عنوان یادداشت به سادگی می توان دریافت که چه نقد اساسی و به جایی در آن نهفته است. مسئله خطیری که اصل سی ام قانون اساسی را به خود اختصاص داده هم اکنون نطفه ای است که به دلیل بی توجهی هرگز تبدیل به کودکی سالم و جوانی بالغ نگشته است. واژه ای که همیشه در کنار آموزش بعنوان مکمل آن یاد شده و هم وزن و قافیه ی او بوده، هم اکنون بیشتر از هر زمان دیگری محجور و مغفول مانده است. آری، سیستم آموزشی که به دور از پرورش کمیتش لنگ مانده و سرش بی کلاه...

آنجا که از روزهای کمی دورتر، حفظیات جای تحلیل و منطق و پرورش تفکر انتقادی را گرفته بود و اکنون که آموزش با کمک ابزار مجازی و به دور از استاندارد در بستری ناآماده صورت می گیرد به تدریج از کنه این اصل مهم، فرسنگها فاصله ایجاد گشته است.

جای بسی تأمل است که قانون گذار با چه اهدافی پرورش را هم شأن و دوشادوش آموزش به کار برده و چرا تا کنون آنگونه که باید به این مهم پرداخته نشده است؟

ضابطان دادگستری به محض اطلاع از وقوع جرم، در جرایم غیر مشهود مراتب را برای کسب تکلیف و اخذ دستورهای لازم به دادستان اعلام می کنند و دادستان نیز پس از بررسی لازم، دستور ادامه تحقیقات را صادر و یا تصمیم قضائی مناسب اتخاذ می کند. ضابطان دادگستری درباره جرائم مشهود، تمام اقدامات لازم را به منظور حفظ آلات، ادوات، آثار، علائم و ادله وقوع جرم و جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم و یا تبانی، به عمل می آورند، تحقیقات لازم را انجام می دهند و...

ادامه در صفحه بعد

دانستنی های حقوقی

سه شنبه ۲۶ فروردین ماه ۱۴۰۴ • سال دوم • شماره ۹۶

صفر تا صد روش جدید خرید و فروش خودرو؛ کلاهبرداری به صفر می رسد!

قسمت اول

- یعنی در حال حاضر هنوز هیچ پلتفرمی راه اندازی نشده است؟

ساعدی: در حال حاضر، بسترهایی مانند خودرو ۴۵، کارنامه و ... وجود دارند اما درباره اینکه اجبار نیست، باید بگویم که در این سیستم، هیچ پول اضافی از مردم دریافت نمی شود. همیشه در مدل های پلیسی این طور بوده که همه مردم از جزئیات معامله مطلع نیستند و بعد از چند سال ممکن است مشکلاتی پیش بیاید و شکایت هایی صورت بگیرد که چرا فلان کار انجام شده اما در این سیستم، شما اختیار دارید؛ اولاً، شما به اطلاعاتی درباره خودرو دسترسی پیدا می کنید که شامل تاریخچه بیمه نامه، اعتبار بیمه نامه و وکالت هایی که برای خودرو صادر شده، می شود مثلاً اگر من به عنوان فروشنده، وکالتی به اسم شخص دیگری زده باشم، این اطلاعات در پلتفرم نمایش داده می شود که چنین اطلاعاتی در مراکز تعویض پلاک وجود ندارد.

همچنین تخلفاتی که ممکن است در زمینه راهور وجود داشته باشد، از جمله جرایم مربوط به راهور، یا دستور توقیف بر اساس سند یا پلاک، به صورت آنلاین اعلام می شود. این ویژگی ها برای مردم مفید است. به شخصه خودم در معاملات خودرو شرکت کرده ام و می دانم که شاید در گذشته، قبل از اینکه این سیستم راه اندازی شود، به راحتی از برخی جزئیات غافل بودیم. این اطلاعات جدید به مردم کمک می کند تا در معاملات خود دقیق تر و آگاه تر عمل کنند، چون اجبار در کار نیست و این اختیار به مردم داده شده است.

بعضی ها واقعاً در این حرفه تجربه ندارند و به راحتی اعتماد می کنند به افرادی که شاید خیلی دلسوزانه هم کارشان را انجام ندهند اما در این پلتفرم، برای هر فرد وظایف مشخصی تعریف شده است مثلاً از نظر رنگ، بدنه و ویژگی های خودرو، باید اطلاعات دقیقی به خریدار ارائه شود همچنین استعلاماتی که ما در اختیار داریم، بر اساس آیین نامه، به فرآجا و به ویژه مرکز تبادل انتظامی محول شده است تا این استعلامات را به طور دقیق برگردانند. این استعلامات شامل موارد مختلفی مانند مالیات، تخلفات راهور، دستورات توقیف و سایر اطلاعات مربوط به وضعیت خودرو می شود.

برای مثال، سرویس گارانتی خودرو به زودی راه اندازی خواهد شد و در چند هفته آینده در دسترس خواهد بود. در حال حاضر، گاهی اوقات کیلومتر خودرو را تغییر می دهند! مثلاً ممکن است فروشنده بگوید که خودرو صفر است، ولی واقعاً ۲۰ هزار کیلومتر کار کرده باشد. خریدار هم معمولاً به نمایندگی ها مراجعه نمی کند تا دقیقاً بفهمد چه اتفاقاتی برای خودرو افتاده است اما با این سرویس گارانتی، اطلاعات دقیقی به خریدار ارائه می شود، مانند اینکه خودرو چند بار به نمایندگی مراجعه کرده و حتی ممکن است تعمیراتی مانند تعویض موتور یا گیربکس انجام شده باشد.

این اطلاعات دقیق، به خریدار کمک می کند تا در انتخاب خود آگاهانه تر عمل کند.

- این گزارش را کدام دستگاه باید ارائه دهد؟

ساعدی: این اطلاعات باید از طرف وزارت صمت ارائه شود؛ شما هم که می دانید، اختلاف هایی در مورد گارانتی وجود دارد مثلاً آخرین گارانتی که برای خودرو صادر شده ممکن است مربوط به کیلومتر ۵۰ هزار باشد، اما اگر خودرو تا آن زمان گارانتی نداشته باشد، این تخلف است.

- حالا یک سری داده ها قرار است در این معاملات

برخط در اختیار خریداران قرار بگیرد که قبلاً در مراکز

ادامه در صفحه بعد

پلتفرم آنلاین برای انجام معاملات برخط راه اندازی کنید! آیا این یک تناقض نیست؟

ساعدی: اگر دیدگاه این باشد که از مردم سوءاستفاده نشود و فضایی فراهم شود که پیش از وقوع مشکل، از آن پیشگیری شود، این یک رویکرد مثبت و مفید خواهد بود.

آیا فرآجا در حال حاضر با طرح معاملات برخط خودرو همراه و موافق است؟

ساعدی: بله! تاکنون چندین سرویس راه اندازی شده و همین چند روز پیش، سرویس گارانتی را دریافت کردیم. در حال حاضر، ۹ سرویس فعال داریم اما برخی سرویس ها همچنان کمبود دارند که مربوط به بانک هاست.

برای این موضوع، جلساتی برگزار کرده ایم و در حال مذاکره با بانک ها برای راه اندازی حساب امانی هستیم. هدف این است که مبلغ معامله به این حساب واریز شود، قرارداد بین طرفین امضا شود، امضای دیجیتال اخذ شود و پرداخت ها - چه نقدی و چه غیرنقدی - در این حساب نگهداری شود. در نهایت، پس از تکمیل فرآیند و انجام تعویض پلاک، حساب امانی وجه را به فروشنده منتقل خواهد کرد.

- ضرورت انجام معاملات برخط خودرو چیست؟ چرا

که این موضوع قرار است رسانه ای شود و در حال حاضر بسیاری از مردم از آن بی اطلاع هستند؛ ممکن است با انتشار این خبر، این ذهنیت ایجاد شود که یک تشکیلات جدید راه اندازی شده که صرفاً بار مالی و دردسرهای بیشتری برای مردم به همراه خواهد داشت! به طوری که پیش از مراجعه به مراکز تعویض پلاک، باید یک مرحله دیگر را طی کنند؛ لطفاً درباره ضرورت این طرح توضیح دهید و بگویید چه تخلفاتی تاکنون در این حوزه رخ داده و چه پرونده هایی در این زمینه تشکیل شده است.

ساعدی: در حال حاضر، آیین نامه ای که ابلاغ شده تأکید دارد که هیچ گونه اجبار و الزامی برای استفاده از این سامانه وجود ندارد و این فرآیند کاملاً اختیاری است البته اینکه در آینده چه اتفاقی خواهد افتاد، قابل پیش بینی نیست و بنده نمی توانم تضمینی بدهم اما در حال حاضر، این امکان فراهم شده که افراد در این پلتفرم خودرویی ثبت نام کنند و به عنوان فروشنده یا خریدار، معامله خود را با اطمینان کامل انجام دهند همچنین، قراردادهای تیپ باید با همکاری قوه قضاییه و سایر نهادهای مرتبط تکمیل شود و سپس به این پلتفرم های خودرویی ارائه شود.

قرار است روش جدید خرید و فروش خودرو در بستر پلتفرم های آنلاین با ارائه استعلامات کامل و شفاف از ابتدای تابستان ۴۰۴ اجرا شود؛ برای بررسی ابعاد و جزئیات این طرح، در تسنیم میزبان پیمان ساعدی، نماینده فرآجا و محمد غلامی از ستاد اقتصاد دیجیتال بودیم.

با توجه به تحولات جدید در روند معاملات خودرو، طرح های جدیدی از سوی فرآجا و ستاد اقتصاد دیجیتال معاونت علمی ریاست جمهوری مطرح شده که هدف آن تسهیل فرآیندهای خرید و فروش خودرو است.

یکی از این ابتکارات، راه اندازی پلتفرم آنلاین برای انجام معاملات برخط خودرو است که به عنوان یک گزینه جدید برای مردم در نظر گرفته شده است؛ این پلتفرم قرار است به کاربران امکان دهد تا بدون نیاز به مراجعه حضوری به دفاتر ثبت اسناد و مراکز تعویض پلاک، تمامی مراحل انتقال مالکیت خودرو را با خیال راحت و بدون وجود امکان کلاهبرداری به صورت کاملاً آنلاین انجام دهند.

در این طرح، علاوه بر ارائه اطلاعات و استعلامات کامل، شفاف و دقیق درباره وضعیت خودرو از جمله تاریخچه بیمه، تخلفات راهور، و وضعیت وکالت نامه ها، یک سیستم استعلام آنلاین از جمله گارانتی خودرو نیز به کار گرفته می شود تا خریدار خودرو هر آنچه را که برای خرید خودرو مورد نظر نیاز است را بداند.

این سرویس ها می تواند برای خریداران اطمینان بیشتری در انتخاب خودرو فراهم کند و مشکلات احتمالی در آینده را به نزدیک صفر برساند اما با وجود این بستر که در شرف اجرایی شدن است، همچنان این فرآیند اختیاری بوده و هیچ گونه الزامی برای استفاده از این پلتفرم آنلاین وجود ندارد؛ برای بررسی ابعاد این طرح، در تسنیم میزبان پیمان ساعدی، نماینده فرآجا و محمد غلامی، ستاد اقتصاد دیجیتال معاونت علمی ریاست جمهوری بودیم تا به تفصیل در جریان این طرح و جزئیات اجرای آن قرار بگیریم.

"روش معاملات خودرو" در کشور کاملاً دگرگون می شود!

در این گفت و گو، ساعدی توضیح داد که فرآجا با این طرح همراه است و تاکنون چندین سرویس از جمله سرویس گارانتی خودرو راه اندازی شده است همچنین، بحث هایی درباره مشکلات احتمالی در فراهم سازی خدمات توسط بانک ها و سازمان ها و نحوه تعامل آنها با فرآجا مطرح شد.

وی همچنین تأکید کرد استفاده از این سامانه کاملاً اختیاری است و هیچ هزینه اضافی از مردم دریافت نمی شود؛ در واقع، هدف از ایجاد این پلتفرم، ارائه اطلاعات دقیق تر به خریداران و فروشندگان خودرو و جلوگیری از کلاهبرداری است.

غلامی به عنوان نماینده ستاد اقتصاد دیجیتال معاونت علمی ریاست جمهوری نیز در این نشست به جزئیات بیشتر در مورد بخش استعلامات پروژه و نحوه همکاری بخش های مختلف برای راه اندازی این سرویس ها اشاره کرد و توضیح داد که طبق قانون "مدیریت داده ها و اطلاعات ملی"، اطلاعات به صورت صحیح و از طریق اپراتورهای مشخص بین دستگاه ها و بخش خصوصی تبادل می شود. این طرح برای افزایش شفافیت و دقت در معاملات خودرو و کاهش تخلفات مختلف مانند تغییر کیلومتر خودرو و انتقال سوابق بیمه به طور خودکار، معرفی شده است. در ادامه مشروح این گفت و گو را می خوانیم:

مدت ها تلاش و بررسی صورت گرفت تا با هدف تسهیل امور و کاهش هزینه ها، دفاتر ثبت اسناد رسمی از فرآیند انتقال مالکیت خودرو حذف شوند و تمام مراحل به مراکز تعویض پلاک واگذار شود. اکنون، علاوه بر فعالیت این مراکز، قصد دارید یک

بلافاصله نتایج و مدارک به دست آمده را به اطلاع دادستان می‌رسانند. همچنین چنانچه شاهد یا مطلعی در صحنه وقوع جرم حضور داشته باشد؛ اسم، نشانی، شماره تلفن و سایر مشخصات ایشان را اخذ و در پرونده درج می‌کنند. ضابطان دادگستری در اجرای این ماده و ذیل ماده (۴۶) این قانون فقط در صورتی می‌توانند متهم را بازداشت نمایند که قرائن و امارات قوی بر ارتکاب جرم مشهود توسط وی وجود داشته باشد.

دانستنی‌های حقوقی

تعویض پلاک احراز نمی‌شده است. مثلاً همین مسئله وکالت که حتی فراجا هم آمار دقیقی از وکالت‌نامه‌هایی که ممکن است روی خودرو صادر شده باشد، در اختیار نداشته است؛ این سوال پیش می‌آید که چطور چنین داده‌های حیاتی که می‌تواند باعث کلاهبرداری شود، در مراکز تعویض پلاک احراز نمی‌شده است؟!

غلامی: یکی از دلایل تأخیر در ارائه این وب‌سرویس از سوی سازمان ثبت به فراجا بوده است. **ساعدی:** در اجرای جزء ۴ بند کاف قانون بودجه ۱۴۰۲، این موضوع تکلیف شده بود و این موارد دسته‌بندی شدند. ما دو جلسه خدمت دوستان در ریاست جمهوری بودیم. ممکن است قضیه وکالت‌ها از آن زمان کاهش یابد، اما احتمال دارد که دوباره کارشکنی‌هایی در ارائه سرویس‌ها صورت گیرد و سرویس کامل را به ما ندهند. دلایل زیادی وجود دارد؛ داده‌ها به این شکل نبوده و مرکز تبادل به درستی راه‌اندازی نشده بود، کسی هم پیگیری نکرده بود. تا زمانی که قانونی برای این قضیه وجود نداشت، قانون مربوطه در سال ۱۴۰۲ ابلاغ شد. در همان سال، ۱۲ جلسه برگزار کردیم که در آن نمایندگان ریاست جمهوری، وزارت صمت، راهور، فراجا و چندین نهاد دیگر حضور داشتند. این جلسات خوب بود و سرویس‌های مورد نیاز برای تکمیل معاملات شناسایی شد. امسال هم، احتمالاً در آبان یا آذر ماه سال گذشته، یک جلسه برگزار شد که هدف آن انجام اولین معامله بود و این سرویس در خودرو ۴۵ راه‌اندازی شد.

غلامی: این پروژه در کل دو بخش دارد. بخش اول، بخش استعلامات است که در قانون بودجه ۱۴۰۲ مطرح شد و آیین‌نامه آن نیز در همان سال نوشته شد. در حوزه استعلامات، این پروژه الآن تقریباً کامل شده است. چندین پلتفرم مانند قبضینو، همراه مکانیک، خودرو ۴۵، آیتول، فناپ و چند پلتفرم دیگر این سرویس را راه‌اندازی کرده‌اند و استعلام سوابق خودرو را ارائه می‌دهند. در حال حاضر، ۱۷۱ هزار استعلام از قبضینو گرفته شده، اما این تعداد به نسبت حجم معاملات خیلی کم است.

- جالبه که این امکانات در اپلیکیشن‌هایی مثل قبضینو اضافه شده اما صدایش را هم در نمی‌آورند! حالا شما فرض کنید می‌خواهید خودرویی خرید و فروش کنید، هیچ‌کس نمی‌داند که حتی سابقه پلاک چطور برای برخورداری از تخفیف بیمه اعمال می‌شود؛ خیلی‌ها اصلاً از این موضوع بی‌خبرند! به نظر من این تعمد شرکت‌های بیمه‌ای است که این کار را می‌کنند!

فرض کنید شما پلاکی فعال داشتید که از ۵ سال تخفیف بیمه برخوردار بوده، حالا خودرو را فروخته‌اید و آن پلاک دیگر دست شما نیست و حالا شما مثلاً یک خودروی صفر خریداری کرده‌اید و این خودرو مشمول تخفیف بیمه نیست در حالی که با یک استعلام ساده می‌توانید آن ۵ سال تخفیف بیمه پلاک سابق خود رو به پلاک خودرو جدید خود منتقل کنید؛ در حالیکه مالک جدید خودرو اصلاً سوابق را به دلیل جهل از این موضوع، منتقل نمی‌کند و عملاً آن تخفیف بیمه سابق او می‌سوزد! **ساعدی:** حالا ما در این طرح جدید، استعلام تاریخچه بیمه را از طریق بیمه مرکزی ارائه می‌دهیم. بیمه مرکزی موظف است که این اطلاعات را به زیرمجموعه‌های داخلی خودش و به تمامی شرکت‌های بیمه بدهد. دیگر لزومی ندارد که شخص مراجعه‌کننده را معطل کنیم تا تاریخچه بیمه را از مراکز تعویض پلاک دریافت کند؛ خودش می‌تواند این اطلاعات را بگیرد. در این فرآیند، یک رضایت‌نامه برای تأیید ارسال می‌شود.

- این ندانستن مردم به نفع شرکت‌های بیمه است! پنج یا ۶ سال سابقه بیمه فرد به راحتی از بین می‌رود و هیچ‌کس هم صدایش را در نمی‌آورد!

ساعدی: یکی از مصوبات همین آیین‌نامه این است که بیمه مرکزی باید خسارت را پرداخت کند اما در حال حاضر به‌طور

کلی خسارت‌ها را پرداخت می‌کند. به این صورت که می‌گویند برای این پلاک، مثلاً یک خسارت مالی، یک خسارت جانی و سایر خسارت‌ها وجود داشته و همه این‌ها را به‌طور سرجمع می‌دهد.

غلامی: حالا سرویس‌هایی که فراهم شده‌اند شامل مواردی مثل مالکیت فروشنده و اهلیت فروشنده است که البته این اطلاعات به‌طور مستقیم از سوی قوه قضاییه به فراجا داده نمی‌شود. این‌ها توسط مرکز ملی تبادل اطلاعات با استفاده از دو اپراتور ارائه می‌شود. اپراتور اول، جی‌اس‌دی است که برای تبادل اطلاعات بین دستگاه‌های دولتی است و اپراتور دوم، پی‌جی‌اس‌دی است که برای تبادل اطلاعات بین دستگاه‌های دولتی و بخش خصوصی کاربرد دارد، که در این حالت از اینترنت استفاده می‌شود.

این سرویس‌ها بر مبنای قانون "دوم قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی" است که در آن آمده است که یک سری اپراتورهای موضوعی تعریف شده‌اند. برای مثال، برای حوزه انتظامی، اپراتور موضوعی به نام اپراتور انتظامی داریم که فراجا این اپراتور را با همکاری یک شرکت پژوهش و توسعه ناجی، که زیرمجموعه فراجا است، تأسیس کرده و مجوزهای لازم را از سازمان فناوری اطلاعات گرفته است. بنابراین، هرگونه تبادل وب‌سرویس در خصوص خودرو از طریق این اپراتور انجام می‌شود که در مرکز ملی تبادل اطلاعات قرار دارد.

ساعدی: مرکز، جلسات ۴۹، ۵۲ و ۶۰ کارگروه تعامل‌پذیری را برگزار کرده و در نتیجه این مجوز را به فراجا داده که مرکز تبادل موضوعی انتظامی را راه‌اندازی کند.

غلامی: تکیه ما بر این است که طبق همان "قانون دوام" کشور ۲۸ پایگاه اطلاعاتی دارد و پایگاه اطلاعات وسایل نقلیه به فراجا سپرده شده است. به همین دلیل، اپراتور مربوطه مجوز خود را از فراجا دریافت کرده است.

این اپراتور در واقع گذرگاه تبادل اطلاعات است که تمامی وب‌سرویس‌های دستگاه‌ها از طریق جی‌اس‌دی به فراجا ارسال می‌شود. سپس فراجا این اطلاعات را به اپراتور منتقل کرده و ترکیب می‌کند تا سرویس ترکیبی را به پلتفرم‌های دیجیتال ارائه دهد. این سرویس‌ها شامل مالکیت فروشنده، اهلیت، توقیف خودرو، وجود وکالت‌نامه، مشخصات خودرو، خسارت‌های بیمه، تعویض پلاک، معاینه فنی، مالیات انتقال، میزان جریمه‌ها، عوارض آزادراهی و اعتبار بیمه‌نامه می‌باشند.

- چه اطلاعاتی در دست نیست؟

غلامی: اعتبار گارانتی هنوز به‌طور کامل تأمین نشده است و جزئیات خسارات در حال پیاده‌سازی توسط بیمه مرکزی هستند.

تا اینجا رسیدیم که بنده و شما می‌خواهیم یک خودرو را با هم معامله کنیم. ابتدا سوابق خودرو را استعلام می‌گیریم. حالا که استعلام را گرفتیم، می‌خواهیم معامله‌مان را انجام داده و به‌طور رسمی ثبت کنیم. این مسئله در آیین‌نامه جدیدی که در تاریخ ۲۱ بهمن ۱۴۰۳ در هیئت وزیران تصویب شده، مورد توجه قرار گرفته است. این آیین‌نامه مربوط به ماده ۱۱۴ قانون برنامه هفتم توسعه است. بند "ت" این ماده اشاره کرده که فراجا مکلف است با صدور یک کد رهگیری، امکان ثبت معامله را قبل از تعویض پلاک برای متعاملین فراهم کند. زیرساخت‌های این فرآیند در حال پیاده‌سازی است و این کار با همکاری قوه قضاییه، وزارت صمت و ما به عنوان معاونت علمی در حال انجام است.

چگونه این فرآیند انجام می‌شود؟ زمانی که کاربر وارد سکو می‌شود، می‌تواند قرارداد استاندارد خود را انتخاب کرده، اطلاعاتش را وارد کند و احراز هویت و رضایت هر دو طرف از طریق پیامک انجام می‌شود. همچنین، احراز اهلیت اشخاص و قابل معامله بودن خودرو از طریق سرویس قوه قضاییه انجام می‌شود. نمایش استعلامات، که پیش‌تر به آن اشاره کردم، انجام می‌شود و سپس وارد فرآیند امضای دیجیتال می‌شود. گواهی امضای دیجیتال توسط مرکز توسعه تجارت الکترونیک وزارت صمت (مرکز تتا) فراهم می‌شود و بستر فراجا برای امضای دیجیتال طرفین فراهم است. طرفین در این مرحله امضای

دیجیتال خود را انجام داده و تأیید می‌شود. در نهایت، مبلغ به یک حساب امنی منتقل می‌شود که زیرساخت این حساب امنی در تعامل با فراجا و بانک‌ها در حال پیاده‌سازی است. بر اساس تحقق شروط معامله، پول به‌صورت مرحله‌ای به حساب فروشنده منتقل می‌شود.

این فرآیند اختیاری است؛ یعنی ورود به این فرآیند کاملاً اختیاری است. اگر فردی وارد شود، می‌تواند انتخاب کند که از حساب امنی استفاده کند، یا از چک یا نقد برای انجام معامله استفاده نماید. در نهایت، برای تعویض پلاک، با کد رهگیری که دریافت کرده‌اند، به مرکز تعویض پلاک مراجعه می‌کنند و صرفاً کد رهگیری را صحت‌سنجی می‌کنند. اگر تأیید شد، پلاک خودرو تعویض می‌شود.

- آیا موضوع فسخ قرارداد هم پیش‌بینی شده است؟ به این معنا که اگر یکی از طرفین یکی از شروط را انجام ندهد، قرارداد به‌طور خودکار فسخ می‌شود؟

ساعدی: اگر قرارداد بر اساس تیپی باشد که قوه قضاییه و همکارانشان در حال پیاده‌سازی آن هستند، بله! در این صورت پیش‌بینی فسخ ممکن است اما اگر قرارداد بر اساس آن تیپ نباشد و پلتفرم یا شخصی بندهایی را اضافه یا کم کرده باشد، در این صورت باید روند خود را طی کند و ما به‌طور سیستمی نمی‌توانیم آن را حذف کنیم.

- آیین‌نامه به پیشنهاد کدام ارگان در هیئت دولت بررسی و تصویب شده است؟

غلامی: به پیشنهاد وزارت ارتباطات. آیین‌نامه به پیشنهاد وزارت ارتباطات به هیئت دولت ارسال شد و در آنجا تصویب شد. **ساعدی:** طبق بند "ت" ماده ۱۱۴ قانون برنامه هفتم، پیشبرد این وظیفه در سال ۱۴۰۳ بر عهده وزارت ارتباطات بود. آیین‌نامه اجرایی آن در تاریخ ۲۹ بهمن ابلاغ شد.

- تکلیف مراکز تعویض پلاک در بلندمدت چه خواهد شد؟ آیا قرار است که این مراکز منحل شوند؟

ساعدی: یکی از دغدغه‌هایی که پلیس داشت، این بود که نمی‌تواند بر اساس دیتا صحت‌سنجی کند و بگوید که اطلاعات درست است. در این آیین‌نامه هم یکی از بندهای قانونی به این موضوع اشاره کرده و تبصره‌ای دارد که می‌گویند این اطلاعات به منزله صحت‌سنجی خودرو نیست.

اگر می‌خواهید صحت‌سنجی خودرو تأیید شود، باید این بررسی تنها در مراکز تعویض پلاک انجام شود. یعنی شما داده‌هایی را به‌صورت سیستمی دریافت می‌کنید که می‌گویند این شاسی یا شماره موتور درست است، اما در برخی موارد، وقتی خودرو به مراکز تعویض پلاک می‌رود، از همان ابتدا مشخص می‌شود که خودرو دستکاری شده است. اصالت‌سنجی و بررسی‌های مربوط به خودرو فقط در مراکز تعویض پلاک انجام می‌شود. اطلاعاتی مثل خلافی و وضعیت بیمه توسط این پلتفرم‌ها ارائه می‌شود، اما مراکز تعویض پلاک همچنان پابرجا خواهند بود.

همین روال فعلی ادامه خواهد داشت یعنی فک پلاک انجام می‌شود یا طرحی در نظر دارید که دیگر فک پلاک انجام نشود؟

ساعدی: چیزی که خوب است این است که دیتاها به‌طور مستقیم ارسال می‌شود، فقط یک نوبت و دو نفر بر اساس تفاهمی که دارند، یک نوبت روز را انتخاب می‌کنند تا برای تعویض پلاک به مرکز مراجعه کنند. این دیتا به‌طور خودکار به سیستم نوبت‌دهی منتقل می‌شود و سپس بازخورد می‌دهد که شما این پلاک‌های فعال را دارید و باید یکی را انتخاب کنید.

پس از انتخاب، مرکز تعویض پلاک به شما اطلاع می‌دهد که این پلاک در کدام مرکز تعویض پلاک موجود است. سپس شما پلاک قبلی خود را از قبل برداشته و روی خودرو جدید نصب می‌کنید. بنابراین، فرایند تعویض پلاک همچنان برقرار است، اما این فرایند سرعت می‌گیرد.

ادامه در شماره بعد

تشدید جنگ‌های تجاری گازی

فرشید فرحناکیان:
دکترای حقوق نفت و گاز

ادامه از صفحه اول:

اکثر محموله‌های صادراتی گاز مایع آمریکا به مناطقی ارسال می‌شوند که با آمریکا مازاد تجاری دارند، بنابراین هدف برنامه حمایت‌گرایی رئیس‌جمهور قرار می‌گیرند. به‌عنوان مثال، کره جنوبی شش درصد و ژاپن هفت درصد از صادرات گاز مایع آمریکا را می‌خرد. چین نیز سال ۲۰۲۴ چهار درصد از صادرات آمریکا را خریداری نموده است. این بار اما اروپا بزرگ‌ترین منطقه مناقشه انرژی خواهد بود. سال ۲۰۲۴ بیش از نیمی از صادرات گاز مایع آمریکا به مقصد اروپا روانه شد. این سهم در سال ۲۰۲۱ کمتر از یک‌چهارم بود. سهم صادرات آمریکا به اروپا پس از حمله روسیه به اوکراین در سال ۲۰۲۲ و کاهش جریان انرژی روسیه به سرعت بالا رفت. به نظر می‌رسد که آمریکا در این جنگ تجاری با اروپا دست بالا را داشته باشد. خاطره تلخ اروپا از اوج‌گیری قیمت انرژی در سال ۲۰۲۲ و تمایل رهبران آن به کاهش واردات از روسیه مانع از اتخاذ موضع سخت‌گیرانه علیه ترامپ می‌شود. خانم اوریسولا فن درلاین؛ رئیس کمیسیون اروپا، حتی پیشنهاد کرده که اروپا گاز مایع بیشتری از آمریکا بخرد. او امیدوار بود که اروپا با این اقدام از گزند تعرفه‌ها مصون بماند؛ اما احتمالاً این محاسبات در دوران ریاست‌جمهوری ترامپ به هم خواهد خورد.

پیش‌بینی می‌شود بین سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۸ بزرگ‌ترین موج عرضه گاز مایع به بازارهای جهانی برسد. علاوه بر آمریکا، تأسیسات جدید صادرات گاز مایع در کانادا، قطر و آفریقا برپا خواهند شد. وجود عرضه‌کنندگان جدید به شرکای تجاری آمریکا امکان می‌دهد تا آسان‌تر به تهدید و اعمال تعرفه‌های تلافی‌جویانه روی آورند. هم‌زمان اشتباهی اروپا برای گاز طبیعی کمتر می‌شود. بنگاه پژوهشی موسسه تحلیل مالی و اقتصادی انرژی می‌گوید که بین سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۳۰ تقاضا برای گاز طبیعی ۱۱ درصد کاهش می‌یابد. بخشی از این تحول به خاطر گذار به سمت منابع انرژی تجدیدپذیر رخ می‌دهد. در نتیجه انتظار می‌رود که قیمت گاز طبیعی در اروپا تا پایان سال ۲۰۲۶ از ۴۵ به ۲۵ یورو در هر مگاوات‌ساعت برسد. اگر قیمت گاز کاهش یابد و آمریکا نیز هدف تعرفه‌های اروپا قرار گیرد صادرکنندگان آمریکایی نمی‌توانند خریداران دیگری پیدا کنند. بخش‌هایی از جهان در حال توسعه از قبیل هند می‌توانند خریداران بالقوه باشند؛ اما طبق برآورد آژانس بین‌المللی انرژی باید بهای گاز مایع به ۱۴ دلار در هر مگاوات‌ساعت برسد تا بتواند با زغال‌سنگ رقابت کند. این مبلغ نصف قیمتی است که می‌تواند سرمایه‌گذاری‌های این حوزه را سودآور نگه دارد.

اگر پیش‌بینی‌های مربوط به فراوانی گاز درست از آب درآیند جنگ‌های تجاری آینده این صنعت را تیره خواهند کرد. در این صورت برخی از سرسخت‌ترین طرفداران آقای ترامپ آزرده‌خاطر می‌شوند.

"می‌خواهم مستقل شوم": یک جمله با هزار معنا!

دکتر مریم صف‌آرا، هیئت علمی دانشگاه الزهرا و مشاور خانواده قوه قضائیه

جمله "می‌خواهم مستقل شوم"، عصاره‌ی بسیاری از دغدغه‌ها و چالش‌های زنان امروز است. زنان بسیاری با هدف کسب استقلال مالی و رهایی از وابستگی اقتصادی، قدم به عرصه کار و اشتغال می‌گذارند. در اتاق‌های مشاوره، بارها و بارها این عبارت را از زبان مراجعین شنیده‌ام: "دیگر نمی‌خواهم برای پول به همسرم رو بزنم." این خواسته، در نگاه اول، بسیار منطقی و قابل درک به نظر می‌رسد. اما آیا این استقلال، به قیمت از دست دادن جنبه‌های ارزشمند دیگری از زندگی، مانند صمیمیت، آرامش و تعادل در خانواده، نمی‌ارزد؟ آیا این نگرش، ناخواسته ما را به ورطه‌ی از خودبیگانگی نمی‌کشاند؟

ریشه‌ی این دیدگاه، متأسفانه، در نوعی تفکر مادی‌گرایانه نهفته است که اقتدار اقتصادی را تنها راه رسیدن به استقلال و خودکفایی می‌داند. در این نگرش، نقش‌های سنتی زنانه، مانند همسری و مادری، کم‌ارزش و حتی تحقیرآمیز تلقی می‌شوند. زنان تشویق می‌شوند که برای اثبات خود، وارد عرصه‌هایی شوند که پیش از این، به طور سنتی، در اختیار مردان بوده است. این تغییر رویکرد، هرچند در ظاهر متری و رهایی‌بخش به نظر می‌رسد، اما می‌تواند پیامدهای ناگواری برای زنان، مردان و کل جامعه به همراه داشته باشد. وقتی زنان با این دیدگاه وارد عرصه اشتغال می‌شوند، ناخواسته جایگاه سنتی مردان به عنوان نان‌آور و تأمین‌کننده‌ی خانواده را به چالش می‌کشند. در طول تاریخ، مردان همواره مسئولیت تأمین معاش خانواده را بر عهده داشته‌اند و این نقش، بخشی از هویت مردانه‌ی آن‌ها را شکل داده است. با ورود زنان به بازار کار و کسب درآمد، این نقش سنتی مردان به تدریج کمرنگ شده و می‌تواند به احساس ناامنی و بی‌هویتی در آن‌ها منجر شود. مردانی که احساس می‌کنند دیگر نمی‌توانند نیازهای خانواده خود را برآورده کنند، ممکن است دچار افسردگی، اضطراب و یا خشم شوند.

این تغییر در نقش‌ها، همچنین می‌تواند به احساس ناامنی در خود زنان نیز منجر شود. زنان، به طور طبیعی، نیازمند حمایت و مراقبت مردان هستند. این نیاز، ریشه در ساختار بیولوژیکی و روانی زنان دارد و نمی‌توان آن را نادیده گرفت. اشتغال بی‌رویه و عدم تعادل در زندگی، می‌تواند این حس اساسی را از زنان سلب کرده و آن‌ها را از تجربه‌ی یک رابطه‌ی عمیق، مطمئن و حمایت‌گرا محروم کند. زنانی که احساس می‌کنند باید به تنهایی از پس همه چیز بیایند، ممکن است دچار فرسودگی، استرس مزمن و مشکلات روحی و جسمی شوند.

اسلام و توازن؛ کلید طلایی

در این میان، دین مبین اسلام، دیدگاهی متعادل و واقع‌بینانه در مورد اشتغال زنان ارائه می‌دهد. از منظر اسلام، خانواده،

سنگ بنای جامعه است و باید در اولویت قرار گیرد. اسلام، زنان را تشویق می‌کند که نقش فعال و سازنده‌ای در جامعه ایفا کنند، اما در عین حال، بر اهمیت نقش‌های خانوادگی آن‌ها نیز تأکید می‌کند.

از دیدگاه اسلام، اشتغال زنان، زمانی قابل قبول و پسندیده است که به تربیت فرزندان، استحکام بنیان خانواده و حفظ ارزش‌های اخلاقی و معنوی آسیب نرساند. اسلام، زنان را تشویق می‌کند که در مشاغل فعالیت کنند که با طبیعت و استعدادهای آن‌ها سازگار باشد و به آن‌ها اجازه دهد که به طور همزمان، نقش‌های خانوادگی خود را

نیز به خوبی ایفا کنند.

اسلام، خانواده را مانند چرخ‌های کوچکی می‌داند که با حرکت صحیح و هماهنگ خود، چرخ‌های بزرگ‌تر جامعه را به گردش درمی‌آورند. تزلزل در خانواده، به معنای توقف حرکت جامعه و بروز مشکلات و ناهنجاری‌های گوناگون است.

برقراری اولویت‌ها: چگونه تعادل ایجاد کنیم؟

برای ایجاد تعادل بین کار و نقش‌های زنانه، باید اولویت‌ها را به درستی شناسایی و رعایت کرد. زنان باید بدانند که مهم‌ترین وظیفه‌ی آن‌ها، تربیت فرزندان صالح و حفظ سلامت و آرامش خانواده است. اگر اشتغال، به این وظیفه لطمه بزند، باید در آن تجدید نظر کرد. وقتی نظام اولویتی در فکر و عمل حاکم شود، حتی سخت‌ترین شغل‌ها نیز نمی‌توانند به خانواده آسیب بزنند. زنان می‌توانند با برنامه‌ریزی دقیق، مدیریت زمان و استفاده از کمک دیگران، هم به کار خود برسند و هم به خانواده‌ی خود رسیدگی کنند.

مسئولان حوزه اشتغال، باید نیازهای واقعی زنان را شناسایی کرده و برای رفع آن‌ها برنامه‌ریزی کنند. باید به زنانی که به دلیل نیاز مالی مجبور به کار هستند، کمک کرد و به زنانی که به دنبال رشد و تعالی هستند، فرصت‌های مناسبی ارائه داد. همچنین، باید به فکر ایجاد یک ساختار حمایتی قوی برای خانواده‌ها بود تا زنان بتوانند با خیالی آسوده، هم به کار خود بپردازند و هم به تربیت فرزندان خود رسیدگی کنند.

در پایان، می‌توان گفت که اشتغال زنان، می‌تواند فرصتی برای رشد و پیشرفت فردی و اجتماعی باشد، اما نباید به قیمت از دست دادن بنیان خانواده تمام شود. با ایجاد توازن بین کار و زندگی، می‌توان هم از توانمندی‌های زنان بهره‌مند شد و هم از سلامت و پایداری خانواده‌ها محافظت کرد. این یک چالش بزرگ است، اما با تلاش و همدلی، می‌توان به آن غلبه کرد و جامعه‌ای سالم و پویا بنا نهاد.

والدین، همسر، فرزندان، خواهر و برادر این اشخاص می‌توانند از طریق مراجع مزبور از تحت نظر بودن آنان اطلاع یابند. پاسخگویی به بستگان فوق درباره تحت نظر قرار گرفتن، تا حدی که با حیثیت اجتماعی و خانوادگی اشخاص تحت نظر منافات نداشته باشد، ضروری است.

یادداشت حقوقی

سه‌شنبه ۲۶ فروردین ماه ۱۴۰۴ سال دوم • شماره ۹۶

نظام حقوقی مطلوب و حق بر حریم خصوصی در آفند سایبری شبکه‌های مجازی

امین حسنوند: وکیل پایه یک دادگستری - نویسنده و پژوهشگر

مرتبط با زندگی انسان‌ها را به چالش طلبیده و مسائل جدی را در علوم موجود مطرح کرده که با تئوری‌ها، ایدئولوژی‌ها و داشته‌های قبل قابل پاسخگویی نیست وانگهی دسترسی به فضای مجازی پاکیزه و امن، تدوین قانون جامع با تلفیقی از تنقیح و تقنین را می‌طلبد لهذا تاسیس یک نظام حقوقی مطلوب و قانون جامع اینترنت و فضای مجازی باید در فرآیند متشکل از تنقیح (تجمیع و بازنویسی قوانین قبلی در قالب قانون کلی) و تضمین شکل بگیرد تا از جامعیت رافع مشکلات برخوردار باشد. باری، نظامات حقوق ارتباطات و رسانه شامل نظام مالکیت و تاسیس، نظام مقررات‌گذاری و نظام جرم‌نگاری بیشتری است متعالی که با نقد و بررسی اجمالی نظامات برای رسانه‌های نوین اهمیت بازنگری در قوانین، مقررات و نظام حقوقی کشور را گوشزد می‌نماید.

لهمذا با نگاهی به مسیر پر پیچ و خم و ناکام سال‌های اخیر، برای تدوین قانون جامع رسانه‌های همگانی کشورمان مفروض است که تحقق این آماج بدون استفاده از توان و نظرات کارشناسان و فعالان این حوزه‌ها دشوار و شاید غیرممکن باشد. تدوین نظام جامع حقوقی اینترنت و فضای مجازی نیز از این قاعده مستثنی نیست. در این زمینه باید تیمی فعال با حضور کارشناسان خبره و مدیران همه نهادهای دست‌اندرکار به‌عنوان هیئت اندیشه‌ورز تشکیل شود. مرکز پژوهش‌های مجلس یا دبیرخانه شورای عالی فضای مجازی می‌توانند نقش هسته مرکزی را در فرآیند تدوین این نظام حقوقی جامع ایفا کنند اما حضور موثر سایر نهادهای مربوطه برای کارشناسانه‌تر شدن محتوای حاصل ضروری است علی‌حال نباید از توان فعالان بخش خصوصی این عرصه نیز غفلت شود چراکه مردمی‌تر بودن فرآیند مقررات‌گذاری ضمانت اجرای سند حقوقی حاصله را ارتقا خواهد بخشید. از نظر نگارنده پژوهش، بستر برخط فضای مجازی و متعلقات آن به‌مثابه شمشیری دو لبه برهنه و بُزان است که سازنده یا کوینده بودن آن بستگی به هنر مبارز و خطمشی‌سیاسیون حاکم دارد. در این ورطه به‌شدت حساس و شکننده، هرگونه افراط و تفریط از جانب سیاسیون و غیرمتخصصین، کاشتن تخم جهالت و ظهور هیولا کرنش‌گر می‌باشد که خوراک و طعماش با تاختن در شبکه‌های مجازی و شکار نوجوانان و کاربران با حُسن نیت تامین می‌گردد هرچقدر سیاست حقوقی و قضایی در عرصه مجازی و انتفاع از آن تخصصی و فارغ از نظرات خام و دیکتاتوری باشد این فضا، آسمان پرواز و سکوی تعامل و تکامل یک جامعه بالغ است. برعکس چنانچه سیاست و خطمشی حاکم بر این کُرسی، غیرتخصصی و قبیله‌ای باشد فضای مجازی به‌عنوان ابزاری توفنده و ویرانگر در استیلاء غول‌های مجازی دنیا خواهد بود.

آحاد جامعه تلاش نمایند. بررسی اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نشانگر این است که عبارت «حریم خصوصی» در هیچ‌یک از اصول قانون اساسی به صراحت ذکر نشده است اما به‌طور کلی در مواردی حق بر حریم خصوصی در این قانون به رسمیت شناخته شده است. این حق را می‌توان در چند اصل مشاهده کرد: اصل ۲۲ قانون اساسی مقرر می‌دارد: «حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند». این اصل به‌وضوح از حریم خصوصی، جسمانی، منازل و اماکن شخص حمایت می‌کند و از عبارت «حیثیت» در این اصل می‌توان به حمایت از اسرار شخص حکم کرد. در همین راستا اصل ۲۳ قانون اساسی مقرر می‌دارد: «تفتیش عقاید ممنوع و هیچ‌کس را نمی‌توان به صرف داشتن عقیده‌ای مورد تعرض و مواخذه قرار داد». آزادی عقیده عبارت از این است که افراد بتوانند به انتخاب خود، در هر زمینه‌ای اشتغال ذهنی داشته باشند خواه این اشتغال امری باطنی و درونی خواه به‌صورت موضع‌گیری عمومی باشد؛ یعنی آن‌که هرکس بتواند به دور از هر تحمیل و فشاری، بیندیشد و بدون ترس، باور خود را بیان نماید. با وجود آن که آزادی عقیده به‌عنوان یک حق طبیعی مسلم قابل درک است ولی دارای آنچنان تبعات فردی، اجتماعی، سیاسی، اخلاقی و ارزشی است که هم در عالم واقع، مواجه به برخورد‌های متفاوت است و هم اینکه در نظام‌های سیاسی و حقوقی برای انتظام آن تدابیری اتخاذ شده است.

امروزه در عصر فناوری اطلاعات و با توسعه فضای مجازی، حریم خصوصی بیش از هر زمان دیگری در خطر است و در این میان شبکه‌های اجتماعی از وضعیت ممتازی در باب اخذ، جمع‌آوری و استفاده از اطلاعات اشخاص در فضای مجازی برخوردارند. این شبکه‌ها با رصد کردن رفتار افراد در شبکه و افزودن این اطلاعات به بانک داده خود، مجموعه‌ای از اطلاعات را جمع‌آوری کرده و از طریق داده‌کاوی، پروفایل‌های شخصی برای اعضا می‌سازند که حاوی اطلاعات بسیار زیادی از زندگی خصوصی افراد است و به این ترتیب به حریم خصوصی تعداد بیشتری از مردم جهان وارد می‌شوند. لذا حساسیت نسبت به نقض حریم خصوصی در فضای دیجیتال در سطح بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی ایجاد شده ولی هنوز مقررات کافی برای حفاظت مناسب از حریم خصوصی وجود ندارد که این فقر قانونی در نظام حقوقی ایران چشمگیرتر بوده و نیاز به تصویب مقررات حمایت‌کننده از حریم خصوصی احساس می‌شود.

نتیجه‌گیری

مشهور است جهان مجازی محیطی پایدار، ترکیبی و آنلاین مبتنی بر رایانه است که می‌تواند به‌صورت همزمان در دسترس میلیون‌ها نفر قرار گیرد که با فرآیند رشد هندسی خود مسائل

در قرن حاضر و در هزاره سوم با انقلاب تولید محتوا روبرو هستیم. طی چند دهه اخیر نهاد خانواده و نظام خویشاوندی متأثر از ورود موجی سهمگین، تحولاتی ژرف در دو سطح رسانه و شبکه‌های مجازی را تجربه کرده است. این پژوهش، گونه گفت‌وگو حریم خصوصی افراد را در پهنای حقوق شهروندی مورد بررسی قرار می‌دهد تا با مقایسه ویژگی نظام حقوقی مطلوب به شناسایی خطوط ناقض حریم خصوصی بپردازد. رساله حاضر با الهام از واژگان حقوق حریم خصوصی و با مطالعه بیش از یکصد مرجع و درگاه مستند با روش توصیفی تحلیلی در صدد تفهیم و صیانت از حریم خصوصی افراد در هیاهوی آفات مخرب شبکه‌های مجازی در عصر سایبری است. بازبینی اسناد اخیر این پژوهش اعلان می‌دارد پیشرفت و توسعه یک جامعه در گرو استیفا از یک نظام مطلوب و قانون‌مدار در بستر مجازی است که در نتیجه آن افراد خود را به رسانه‌ها اعلان می‌نمایند تا معنای پیام‌هایی که با آن‌ها مواجه می‌شوند تعبیر و تفسیر نمایند. با الهام از مقررات فوق، خاطر نشان می‌کنیم که یکی از مهم‌ترین اصول حقوق شهروندی حفظ داده و اطلاعات کاربری در محیط سایبر است. از همین رو عدم دسترسی به اطلاعات شخصی و عدم سوءاستفاده از آن از توجیهات بلیغ تقنینی حقوقی است که تفصیل آن در پژوهش جاری مورد کنکاش قرار خواهیم داد.

حق بر حریم خصوصی در نظام حقوقی ایران

در نظام حقوقی ایران حریم خصوصی به‌صورت مشخص و مصرح مورد حمایت قرار نگرفته است بلکه در بطن قوانین برخی از مصادیق آن که در اصطلاح به حریم خصوصی معروف شده است مورد توجه مقنن قرار گرفته است. مبانی فقهی اسلامی نظام حقوقی ایران، قانون اساسی، قانون مجازات اسلامی، آیین دادرسی در امور کیفری و ... از جمله مقرراتی هستند که از برخی مصادیق حریم خصوصی حمایت کرده‌اند. مجموع احکام پیش‌بینی نشده در این مواد نشان می‌دهد که قانون‌گذار اولاً تمامی مصادیق حریم خصوصی را به‌نحوی که در حقوق کشورهای غربی موردتوجه می‌باشد مدنظر قرار نداده است، ثانیاً در قسمت‌هایی که موردحمایت قرار گرفته، حمایت‌های لازم و کافی به‌عمل نیامده و اساسی‌ترین بحث یعنی مسئولیت مدنی ناشی از نقض حریم خصوصی مغفول مانده است. با این اوصاف شاید صرفاً بتوان میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی که دولت ایران به آن ملحق شده است را تنها منبعی دانست که در نظام حقوقی ایران به‌طور صریح بر حمایت از حریم خصوصی در آن تأکید شده است. باری، فلسفه وجودی دستگاه قضا در هر کشوری الزام آحاد آن جامعه به رعایت و اجرا قانون و قانون‌پذیر کردن جامعه است. گرچه متولیان فرهنگ می‌بایست در جهت فرهنگی در قانون‌پذیر کردن

مراقب کلاهبرداری در خرید طلای آنلاین باشید

خرید کنید. مراقب کلاهبرداری باشید.

هشدار به رانندگان؛ اتباع غیر مجاز را حمل کنید مجازات می‌شوید

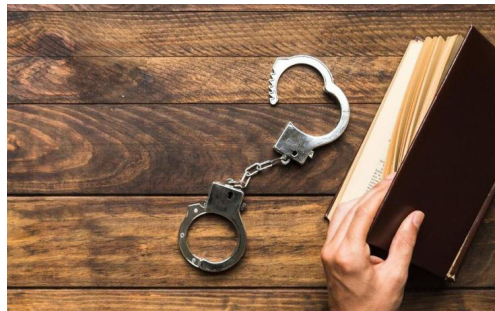
در این هشدار، دادگستری استان تهران به‌ویژه بر لزوم توجه به سکوهای معتبر و ارائه فاکتور معتبر تأکید کرده و از شهروندان خواسته است که از هرگونه خرید از منابع نامعتبر خودداری کنند. این هشدار در شرایطی صادر می‌شود که در دو سال اخیر پرونده‌های کثیرالشاکی در دادگستری استان تهران در خصوص کلاهبرداری‌های اقتصادی و آنلاین، به‌ویژه در حوزه رمزارزها، تشکیل شده است. بسیاری از شهروندان به دلیل عدم آگاهی یا فریب‌خوردن از تبلیغات فریبنده، متحمل خسارت‌های مالی شده‌اند.

در همین راستا، دادگستری استان تهران ضمن صدور این هشدار جدید، به‌طور خاص بر ضرورت جلوگیری از ورود به معاملات آنلاین بدون رعایت استانداردهای لازم تأکید کرده است. علاوه بر این، با توجه به تجارب قبلی در رسیدگی به پرونده‌های اقتصادی، به‌ویژه در حوزه‌هایی مانند رمزارزها و کلاهبرداری‌های آنلاین، این اقدام به‌عنوان گام دیگری در جهت پیشگیری از جرایم اقتصادی محسوب می‌شود. معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان تهران از تمامی شهروندان درخواست کرده که در صورت مواجهه با هرگونه تخلف یا کلاهبرداری در فضای آنلاین، آن را سریعاً به مراجع قانونی اطلاع دهند. در حقیقت دادگستری استان تهران در ادامه اقدامات پیشگیرانه خود، تلاش دارد با انجام طرح‌های آموزشی و اطلاع‌رسانی، از وقوع جرایم اقتصادی و کلاهبرداری‌های آنلاین جلوگیری کند.

دادگستری استان تهران هشدار داد برای خرید طلای آنلاین تنها از سکوهای معتبر با عیار استاندارد و فاکتور معتبر استفاده کنید و مراقب کلاهبرداری‌ها باشید. دادگستری استان تهران در ادامه هشدارهای قبلی خود درباره خطرات سرمایه‌گذاری در رمزارزها، اکنون هشدار جدیدی در خصوص خرید طلای آنلاین صادر کرده است. این هشدار پس از تشکیل پرونده‌های متعدد کلاهبرداری در فضای آنلاین و به‌ویژه در حوزه رمزارزها، به‌منظور آگاه‌سازی و پیشگیری از وقوع جرایم مشابه در بخش‌های اقتصادی دیگر منتشر شده است. متن هشدار منتشر شده از سوی معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان تهران به شرح زیر است: شهروند عزیز! برای خرید مطمئن طلای آنلاین، حتماً از سکوهای معتبر عیار استاندارد را رعایت می‌کنند و فاکتور معتبر ارائه می‌دهند

بررسی شرایط و جرایم غیر قابل تعلیق در قانون مجازات اسلامی

تفاوت تعویق و تعلیق در اجرای مجازات چیست؟

سال است ولی مدت تعلیق اجرای مجازات ۱ تا ۵ سال است. تعویق صدور حکم در جرایم تعزیری درجه ۶ تا ۸ قابل اعمال است اما تعلیق اجرای مجازات در جرایم تعزیری درجه ۳ تا ۸ قابل اعمال است.

تفاوت مهم دیگر این است که پس از گذشت مدت تعویق، دادگاه اقدام به صدور حکم مجازات یا معافیت از کیفر می‌کند، اما پس از گذشت مدت تعلیق بنا بر شرایط محکوم و رفتار او یا مجازات بلا اثر می‌شود، یا اینکه به اجرا در می‌آید.

همچنین اگر در مدت تعویق، فرد مرتکب جرم عمدی شود، دادگاه اقدام به لغو قرار تعلیق و صدور حکم محکومیت می‌کند اما در صورت ارتکاب جرم عمدی در مدت تعلیق پس از قطعیت حکم اخیر، دادگاه قرار تعلیق را لغو و دستور اجرای حکم معلق را صادر و مراتب را به دادگاه صادر کننده قرار تعلیق اعلام می‌کند. اگر محکوم از تاریخ صدور قرار تا پایان مدت تعلیق مرتکب جرم عمدی نشود محکومیت تعلیقی بی اثر می‌شود.

موضوع مهمی که در این زمینه باید به آن توجه داشت این است که تعویق و تعلیق صدور حکم و اجرای مجازات در مورد برخی جرایم قابل انجام نیست.

صدور حکم و اجرای مجازات در مورد چه جرایمی قابل تعویق و تعلیق نیست؟

به موجب ماده ۴۷ قانون مجازات اسلامی: صدور حکم و اجرای مجازات در مورد جرایم زیر و شروع به آن‌ها قابل تعویق و تعلیق نیست:

تعویق و تعلیق اجرای مجازات دو ابزار قانونی برای کاهش آثار کیفری مجرمان کم‌خطر و فراهم کردن فرصت بازگشت آنها به زندگی عادی است. اما تفاوت این دو نهاد چیست؟ کدام مجازات‌ها قابل تعویق یا تعلیق هستند و در چه مواردی قانون اجازه آن را نمی‌دهد؟

تعویق (به تأخیر انداختن) و تعلیق (معلق کردن) صدور و اجرای حکم دو نوع از تاسیسات ارفاقی است که در قانون مجازات اسلامی در نظر گرفته شده است. شرایط تعویق صدور حکم در فصل پنجم؛ مواد ۴۰ تا ۴۵ قانون مجازات اسلامی و شرایط تعلیق اجرای مجازات در فصل ششم؛ مواد ۴۶ تا ۵۵ قانون مجازات اسلامی بیان شده است.

تعلیق اجرای مجازات به معنای معلق کردن اجرای تمام یا بخشی از مجازات تعیین شده برای مدت زمانی مشخص است که این مدت با توجه به شرایط پرونده، تعیین می‌شود.

محکوم در این مدت، تحت نظارت قرار می‌گیرد و در صورتی که به شرایط تعیین شده پایبند باشد، اجرای مجازات وی معلق می‌ماند. این موضوع به محکوم فرصت می‌دهد تا زندگی خود را اصلاح کند و از شرایطی که به مجازات منجر شده، دور شود. به عبارتی، تعلیق مجازات فرصتی برای اصلاح رفتار و اصلاح شرایط زندگی محکومان است.

تعویق و تعلیق صدور حکم و اجرای مجازات به عنوان ارفاقات قانونی، با هدف فرصت دوباره به مجرمان برای برگشت به زندگی عادی اجتماعی انجام می‌شود. در این امر، قاضی دادگاه صادر کننده حکم قطعی، می‌تواند با توجه به شرایط پرونده مجرم، اجرای تمام یا بخشی از مجازات متهم را برای تاریخ معینی معلق کرده و آن را به تأخیر بیندازد.

تفاوت تعلیق و تعویق صدور و اجرای حکم

از جمله تفاوت‌های تعویق و تعلیق این است که تعویق صدور حکم پس از احراز مجرمیت متهم، صدور حکم محکومیت را به تأخیر می‌اندازد اما تعلیق اجرای مجازات پس از صدور حکم، اجرای تمام یا قسمتی از مجازات را معلق می‌کند. تعویق صدور حکم قبل از صدور حکم است اما تعلیق اجرای مجازات همراه با صدور حکم یا پس از آن است.

تفاوت دیگر این است که مدت تعویق صدور حکم ۶ ماه تا دو

تکلیف دادگاه در فرض مطالبه مهریه از اداره اجرای ثبت

رسمی مطالبه نموده که هنوز در جریان اجرا قرار دارد، و چون صرف مطالبه مهریه از طریق اداره اجرای ثبت مادامیکه به نحو کامل وصول نشده باشد، رافع تکلیف قانونی زوج به پرداخت باقیمانده مهریه به هنگام اجرای طلاق نخواهد بود و در دادنامه بدوی هم بصرف مطالبه جداگانه مهریه از سوی زوجه نسبت به آن تعیین تکلیف بعمل نیامده است؛ لذا جهت روشن شدن موضوع اقتضا داشته که دادگاه محترم نتیجه اقدامات اجرایی نسبت به مهریه را از اداره اجرای ثبت ذیربط استعلام و در صورتیکه به نحو کامل وصول نشده باشد، نسبت به پرداخت باقیمانده مهریه در اجرای ماده ۲۹ قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۹۱ تعیین تکلیف نماید؛ بنابراین دادنامه فرجام خواسته که بدون توجه به مراتب مرقوم در فوق اصدار یافته بعلت نقص تحقیق و رسیدگی قابلیت ابرام نداشته، لذا مستنداً به بند ۵ ماده ۳۷۱ و بند الف ماده ۴۰۱ قانون آیین دادرسی مدنی ضمن نقض کامل آن رسیدگی مجدد به همان دادگاه محترم صادر کننده رای منقوض ارجاع میگردد. تا پس از تکمیل تحقیق و رسیدگی بشرح مرقوم در فوق نسبت به صدور رای شایسته اقدام نماید.

ان صادر گردیده است. در ارتباط با بخشی از حقوق مالی وی وارد و موجه است. زیرا، زوج فرجام خوانده که متقاضی طلاق همسرش بوده، در اجرای ماده ۲۹ قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۹۱ مکلف است؛ که کلیه حقوق مالی استحقاقی زوجه را قبل از اجرا و ثبت طلاق پرداخت نماید. در دادنامه بدوی و فرجام خواسته بلحاظ اینکه زوجه در ایام زوجیت امور خانه داری را بقصد تبرع انجام داده و هم چنین مالی جهت تنصیف تعریف نگردیده، استحقاق زوجه نسبت به اجرت المثل ایام زوجیت و نیز حق تنصیف دارایی منتفی اعلام شده است؛ و با وجود اینکه با منتفی اعلام شدن استحقاق زوجه نسبت به اجرت المثل و حق تنصیف دارایی، استحقاق زوجه نسبت به نحله ایام زوجیت موضوع بند (ب) تبصره ۶ ماده واحده قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق محرز بوده، مع هذا در رای صادره نسبت به آن تعیین تکلیف بعمل نیامده است؛ که اقتضای داشته دادگاه محترم میزان نحله استحقاقی زوجه را تعیین و نسبت به آن تعیین تکلیف نماید؛ و هم چنین مستند پیوست دادخواست حاکی است؛ که زوجه مهریه خود را از طریق اداره اجرای اسناد

صرف مطالبه مهریه از طریق اداره اجرای ثبت مادامیکه به نحو کامل وصول نشده باشد، رافع تکلیف قانونی زوج به پرداخت باقیمانده مهریه به هنگام اجرای طلاق نخواهد بود.

صرف مطالبه مهریه از طریق اداره اجرای ثبت مادامیکه به نحو کامل وصول نشده باشد، رافع تکلیف قانونی زوج به پرداخت باقیمانده مهریه به هنگام اجرای طلاق نخواهد بود و در این موارد، دادگاه باید نتیجه اقدامات اجرایی نسبت به مهریه را از اداره اجرای ثبت ذیربط استعلام و در صورتیکه به نحو کامل وصول نشده باشد، نسبت به پرداخت باقیمانده مهریه در اجرای ماده ۲۹ قانون حمایت خانواده تعیین تکلیف نماید.

رای شعبه دیوان عالی کشور

فرجام خواهی خانم س. س. نسبت به دادنامه شماره مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۸ شعبه متضمن تایید دادنامه شماره مورخ ۱۴۰۱/۲/۲۰ صادره از شعبه که بموجب آن به درخواست زوج (فرجام خوانده) گواهی عدم امکان سازش جهت اجرای صیغه طلاق و ثبت رسمی